

29.11.2022

Lansering av ny lokalhistorisk bok: «Husmannsplasser i Ullensaker»

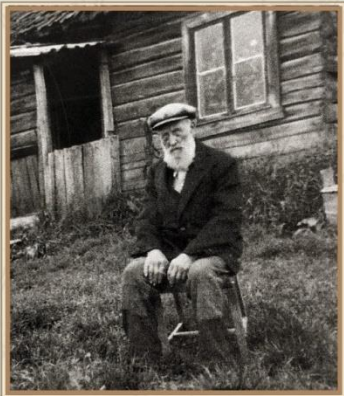
Ullensaker historielag, sammen med forfatter Ivar Sannerud, lanserer boken «Husmannsplasser i Ullensaker» tirsdag 13. desember 2022. Boken handler om husmannsplassene og husmennene i Ullensaker kommune.

IVAR SANNERUD

Husmannsplasser i Ullensaker

Og andre mindre boplasser og bruk

- I -

Uttales på gammel Ullensaker dialekt; Trøgstå". Dette kapitlet omfatter plassene under Trøgstad garda. Trøgstad Nedre har gnr. 1 og ligger i Ullensaker sogn. Trøgstad Øvre har gnr. 130 og ligger i Hovin sogn. Begge tas med i dette bind for å få helheten over Trøgstad-garda og da det i noen tilfelle er vanskelig å plassere enkelte plasser under riktig Trøgstad bruk. Gardshistorien og gardslektene er omtalt fra s. 261 i Ullensaker gardshistorien bind III fra 1951. I matrikkelutkastet fra 1723 er det totalt 3 husmannsplasser under Trøgstad-garda. I Kristiana stiftamt sin oversikt fra 1791 er kun Hausen nevnt som husmannsplass under Trøgstad. I Ft 1801 er det nevnt en husmannsplass med jord under Trøgstad. Dette er etter all sannsynlighet Hausen. Her bodde husmann Hans Kristensen og kona Mari Johannesdatter. Se omtale nedenfor. I 1835 er det 3 husmenn med jord under Trøgstad.

Under Trøgstad Nedre i Ullensaker gardshistorien bind III fra 1951 s.266 er det skrevet følgende: «... Det kan nevnes at Trond Trøgstad i 1795 kjøpte eiendommen Smedstuen (av Haug) med tiliggende skog (der hvor Tuberkulosehjemmet nå ligger) av daværende eier Ole Sandum (sin svoger)». Denne Smedstua er omtalt nedenfor under Trøgstad. Det er også en Smedstua-plass på andre siden av Trondheimsvegen som er ført under Kyken.

Eier av garden Trøgstad Nedre 1/1 (bruk 1) fra omkring 1886 Carl Trøgstad flyttet gardens hus fra den gamle tomta ca. 500 m østover opp til hovedvegen ifølge Nesten i Ullensaker gardshistorien bind III fra 1951. Gardstunet er fortsatt der.

FIRKANTEN
En boplass navngitt «Firkanten» er kan kjent fra jernbanens prosjekteringskart fra 1847 beliggende øst for datidens hovedveg og nord for Trøgstad gard. Beliggenheten kan tyde på at stua lå på Trøgstads grunn, men kan også ha ligget på Langelands grunn. På jernbanean kartet er det markert en stue og to mindre bygninger her. Denne boplassen er ikke funnet i noen annen kilde.

4 | HUSMANNSPLASSER I ULLENSAKER

Boka er et oppslagsverk som forteller historien om husmannsplassene og husmennene i Ullensaker kommune.

Boken lanseres som et bokverk i 2 bind, der andre bind er planlagt utgitt i 2024.

Husmannsvesenet i Norge hadde sin storhetstid i perioden 1750 – 1900. I løpet av denne perioden ble husmennene den største sosiale gruppen i samfunnet. I årene rundt 1850 var utbredelsen av husmenn på sitt største.

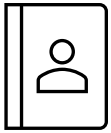
En *husmann* var en beboer på en plass som han leide av en gardbruker mot betaling i form av pliktarbeid og/eller pengeavgift.

Det var bare én av søskenflokkene som kunne overta gården. De andre søsknene måtte dermed finne seg andre yrker. Mange fikk da ryddet seg plass på hjemgården eller nabogården mot en liten årlig avgift og ble pliktig til å arbeide der i onna og ofte noe ellers. Resten av året arbeidet de kanskje på gårdene og i skogen, mot vanlig betaling. Andre arbeidet kanskje som snekkere, skreddere eller skomakere.

De fleste husmannsplassene ga mulighet for litt jordbruk, men det kunne også dreie seg om en snau tomt.

Ullensaker historielag inviterer herved alle til lansering av boken **tirsdag 13. desember 2022 kl 18:00 på Folkvang.**

Kontaktinformasjon

Jon Tore Beitnes styreleder, Ullensaker historielag

Tlf. 959 38 900

E-post: jbeitnes@online.no

Om oss

Ullensaker Historielag ble grunnlagt 1952 som en frivillig organisasjon og jobber med formidling av Ullensakers historie til våre innbyggere. Kommunen forandrer seg raskt, så det å kjenne de gamle veiene betyr også å vite hvordan vi kom dit vi er i dag.